

MILJØMINISTERIET

Departementet

Finansudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Den 18. august 2005

Ref.: KJ

J. nr. 044/B04-0028

- a. Miljøministeriet anmoder om Finansudvalgets tilslutning til, at der indgås aftale med Fonden GeocenterMønsKlint om opførelse og drift af et geocenter på statens arealer ved Møns Klint, og at Miljøministeriet i den forbindelse yder et tilskud på 15 mio. kr. Udgiften afholdes af den på finansloven opførte bevilling under § 23.52.01. Naturforvaltning m.v. (driftsbev.)
- b. Møns Klint er med sine særprægede klinte og med det usædvanlige samspil mellem klint, bøgeskov og hav et af de mest storslåede og bedst kendte landskaber i Danmark. Møns Klint er en af landets største og bedst kendte geologiske seværdigheder og rummer særdeles gode muligheder for iagttagelse af de geologiske lag, som så at sige danner "Danmarks fødsel".

Bl.a. derfor erhvervede staten ved Miljøministeriet i 1980 ca. 330 ha af Møns Klint og de bagved liggende bøgeskove, jf. Akt 311 18/3 1980. Driften af ejendommen skal tilgodese de naturvidenskabelige, kulturhistoriske, almenpædagogiske og rekreative interesser knyttet til området.

Formidlingen heraf er fra statens side primært sket gennem vandretursfoldere, skilte, afmærkede ruter, udvidede trapper fra klinten til kysten samt forbedret vejadgang. I mindre omfang er der også foretaget naturvejledning.

Der har fra mange sider været rejst ønske om at forbedre formidlingen af Møns Klint på et niveau, som er stedet værdigt. Møns Klint er således sammen med klinterne ved Rügen/Tyskland, Dover/Storbritannien og Calais/Frankrig de steder i verden, hvor man tydeligst kan se lagene fra kridttiden. Området ved Store Klint besøges årligt af ca. 250.000 mennesker, hvoraf knap halvdelen skønnes at være udlændinge. Møns Klint er således en stor turistattraktion.

På den baggrund er der over en årrække udviklet et forslag til et center om formidling af Møns Klint med særlig vægt på geologien – et geocen-

Miljøministeriet
Departementet
Højbro Plads 4
1200 København K

Tlf.: 33 92 76 00
Fax: 33 32 22 27
Telex 42 230 milmin dk
CVR-nr.: 12-85-43-58
EAN-nr.: 5798000862005
mim@mim.dk
www.mim.d

ter – i samarbejde mellem Miljøministeret ved Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Storstrøms Amt, Turisme Region Syd, Team Møn Aps (lokalt turist- og erhvervsudviklingsselskab for Møn) og Møns Kommune. Alle var repræsenteret i den styregruppe, som var det øverst ansvarlige organ for udviklingen af det nuværende projektgrundlag.

Styregruppen har stået for to internationale projektkonkurrencer. Ved den første fastlagdes ideen til hvordan områdets særlige kvaliteter kan formidles; i den anden fremkom forslag til en centerbygning indpasset i og tilpasset området samt udformet med henblik på formidling af området.

Det endelige projektforslag vil bestå af en nybygning på ca. 2.050 m² ved Store Klint. Eksisterende bygninger nedrives, da de er utidssvarende, med undtagelse af en bygning på ca. 800 m², som tidligere har været anvendt til hotel, men i dag er ubenyttet. Den pågældende bygning vil sammen med nybygningen indgå i geocenteret. Centeret vil blive etableret med udstillinger, skoletjeneste, geologiske forskningsfaciliteter, kiosk, cafeteria, offentlige toiletter, legepladser samt kontorfaciliteter til administration og naturvejlederstab. Endvidere renoveres den eksisterende parkeringsplads.

Tilsammen betyder projektforslaget, at det samlede bebyggede areal ved Store Klint reduceres med ca. 300 m², at den nuværende parkeringsplads tilpasses landskabet, at en række gamle nedslidte bygninger fjernes, at tidligere depoter af overskudsmateriale fjernes, at den nuværende udledning af spildevand til området ophører, at den nuværende vandindvinding ligeledes ophører, og at området med tiden som helhed vil give indtryk af skov. Nybyggeriet vil blive placeret ca. 225 m fra kysten.

Etableringen af geocenteret er i overensstemmelse med den gældende regionplan, kommuneplan samt lokalplan. Der foreligger dispensation fra Fredningsnævnet til etablering af centeret, idet fredningen af Høje Møn og Møns Klint i 1983 bl.a. fastlagde, at det fredede område skal bevares, dvs. fredningen omfatter et generelt forbud mod bl.a. ny bebyggelse, terrænændringer mv., dog med en specifik dispensationsmulighed. Fredningsnævnets dispensation er stadfæstet af Naturklagenævnet. Storstrøms Amt har meddelt dispensation efter strandbeskyttelseslinien og Møns Kommune har givet landzonetilladelse. Naturklagenævnet har ligeledes stadfæstet disse afgørelser og i den forbindelse bl.a. vurderet anlæggets mulige påvirkning af det habitatområde, som centeret skal ligge i.

Der vil mellem Skov- og Naturstyrelsen og den lokalt etablerede fond GeocenterMøns Klint (GMK) blive indgået en vederlagsfri 25-årig drifts- og brugsaftale for området, herunder vederlagsfri forpagtning også af den bygning, som tidligere blev anvendt til hotel. Aftalen er gensidigt uopsigelig i de første 10 år at regne fra geocenterets åbning, dog således at begge parter til enhver tid kan hæve aftalen i henhold til dansk rets almindelige regler om misligholdelsesbeføjelser.

Fonden, der skal drives efter almennyttige principper, får som sit primære formål at etablere og drive et geocenter på Møns Klint, herunder at servicere publikum og yde natur- og kulturformidling. Subsidiært vil et overskud skulle gå til naturpleje og lignende for Klinteskovens/Møns Klints enestående skov- og plantevækst samt Natura 2000-arealerne på Møn. Herved vil dette kunne understøtte de formål, som er nævnt i Akt 311 18/3-1980 om statens erhvervelse af Møns Klint.

Fondens bestyrelse består af 2 medlemmer udpeget af Møn Kommune, 1 udpeget af Danmarks Naturfredningsforening/ Friluftsrådet i forening og 2 medlemmer udpeget af Team Møn Aps (lo-kalt turist- og erhvervsudviklingselskab for Møn).

Ved fondens opløsning vil de offentlige midler blive klausuleret således at midlerne enten anvendes i overensstemmelse med det formål, hvormed de er tilført fonden, eller til naturpleje og genopretning af naturskovsområderne i Klinteskoven/Møns Klint samt til Natura 2000-arealer på Møn.

GMK har opnået tilsagn om tilskud til etableringen af centeret på i alt 94,25 mio. kr. fra følgende:

Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond	50.000
Miljøministeriet	15.000.000
Møn Kommune	9.000.000
Storstrøms Amt	7.500.000
EU mål 2	8.500.000
Friluftsrådet	5.000.000
Nordea Danmark Fonden	2.500.000
Louis Petersens Legat	2.000.000
Arbejdsmarkedets Feriefond	30.000.000
Lokale- og Anlægsfonden	5.000.000
Knud Højgårds Fond	1.500.000
TuborgFondet	2.000.000
Egmont Fonden	5.000.000
Oticon Fonden	1.000.000
Sonning Fonden	100.000
Det 5 kommunale samarbejde	100.000
I alt	94.250.000

Af midlerne er EU Mål 2's tilskud (8,5 mio. kr.) og Arbejdsmarkedets Feriefonds tilskud (30 mio. kr.) klausuleret på en måde, der gør disse uanvendelige i forbindelse med opførelsen af geocenter-bygningen. De reelle byggeanlægsmidler andrager derfor alene 55,75 mio.kr.

Byggeanlægsmidlernes tilstrækkelighed er ifølge GMK kvalitetssikret af GMK's eksterne konsulenter med speciale i byggeri. Det bemærkes imidlertid, at den situation kan opstå, at det efter byggeriets igangsætning må konstateres, at byggeanlægsmidlerne desuagtet ikke slår til - f.eks. fordi berettigede, men uforudsigelige ekstrakrav fremkommer - og at GMK ikke ved en tilpasning af projektet kan gennemføre et alternativt byggeri. I denne situation vil økonomisk skibbrud i GMK medføre, at der på Skov- og Naturstyrelsens grund ved Høje Møn forefindes et ikke-færdigbygget geocenter uden udsigt til finansiering af færdiggørelsen ved eksterne parter. GMK har ikke været i stand til at fremskaffe bankgaranti eller periodevis ydelsesfri lånemuligheder til afdækning af dette scenario.

GMK forpligter sig imidlertid ifølge aftalen til at opføre og drive geocenteret. Staten har således - udover at yde et tilskud på kr. 15 mio. kr. og stille et nærmere afgrænset areal til rådighed - in-

gen formelle juridiske forpligtelser i relation til opførelsen af geocenteret. Med hensyn til de juridiske forpligtelser i relation til driften af centeret henvises til det nedenfor anførte om 5 års forpligtelse i forhold til EU Mål 2 tilskuddet til GMK.

Opførelsen skal være afsluttet senest 3 år fra underskrivelsen af aftalen.

GMK oppebærer ifølge aftalen Skov- og Naturstyrelsens hidtidige indtægter fra cafeteria, kiosk, p-afgifter mv., - skønsmæssigt 1 mio. kr. årligt netto. Dette modsvares skønsmæssigt af værdien af den formidlingsvirksomhed, som Skov- og Naturstyrelsen ellers ville skulle varetage på stedet.

Såfremt den tidligere hotelbygning måtte blive ødelagt, f.eks. i tilfælde af brand, beslutter Skov- og Naturstyrelsen i hvilket omfang bygningen skal genopføres/restaureres i det omfang GMK ikke har forsikret bygningerne. Uanset statens selvforsikringsprincip er GMK berettiget til at tegne sædvanlig brandsikring mv. for denne bygning, således at forsikringssummen skal anvendes til genopførelse/restaurering.

GMK er endvidere forpligtet til at tegne brand- og stormskadeforsikring for geocenterbygningen. Forsikringsvilkårene skal udformes således, at forsikringssummen skal anvendes til genopførelse med mindre GMK på forespørgsel fra forsikringsgiver oplyser, at genopførelse ikke skal ske, idet forsikringssummen i sidstnævnte tilfælde skal tilfalde Skov- og Naturstyrelsen som begunstiget.

I de første 10 år af driftsperioden har Møns Kommune yderligere stillet en ubegrænset underskudsgaranti. Møns Kommune har derfor betinget sig, at nybygningen ikke belånes.

Af hensyn til GMK's opnåelse af tilskudstilsagn fra Arbejdsmarkedets Feriefond (AFF) fastlægges det i drifts- og brugsaftalen mellem Skov- og Naturstyrelsen og GMK, at AFF er berettiget til at indtræde i GMK's rettigheder og pligter i henhold til aftalen, såfremt Skov- og Naturstyrelsen i forhold til GMK påberåber sig misligholdelse inden for de første 10 års driftsperiode. Af hensyn til GMK's opnåelse af tilskudstilsagn fra EU Mål 2 fastlægges det endvidere i drifts- og brugsaftalen, at såfremt Skov- og Naturstyrelsen påberåber sig misligholdelse i forhold til GMK inden for de første 5 års driftsperiode og uanset om AFF benytter sig af indtrædelsesretten vedrørende driften af centret eller ej, jf. ovenfor, da vil Skov- og Naturstyrelsen være forpligtet til at indtræde i GMK's forpligtelser i i henhold til EU Mål 2-tilskuddet, herunder forpligtelsen til at tilbagebetale disse midler såfremt driften af formidlingsvirksomheden ikke sker i nøje overensstemmelse med EU Mål 2 tilskudsbetingelserne.

For at sikre statens økonomiske interesser indgår der nedenstående særlige forhold i tilknytning til drifts- og brugsaftalen:

- Såfremt AFF udnytter sin indtrædelsesret inden for de første 5 års driftsperiode, jf. ovenfor, har Skov- og Naturstyrelsen vetoret for så vidt angår alle beslutninger vedrørende driften af centret og formidlingsopgaven m.v., som kan påvirke opfyldelsen af EU Mål 2-tilskudsbetingelserne. AFF eller den driftsorganisation, som AFF videreoverdrager Drifts- og Brugsaftalens rettigheder og forpligtelser til, skal således i alle henseender samarbejde med SNS om driftsopgaven, således at vetoretten stedse påses overholdt.

- Da nybygningen er GMKs ejendom – men netop opført 100 % for tilskudsmidler – vil der for Skov- og Naturstyrelsen som grundejer forud for al pantegæld og udlæg blive tinglyst en køberet efter udløbet af det 10. driftsår til bygninger/bygningsdele incl. inventar, som GMK måtte have etableret mv. inden for det areal på knap 3 ha, som bliver omfattet af drifts- og brugsaftalen. Prisen fastsættes til 1 kr.
Såfremt Skov- og Naturstyrelsen udnytter køberetten skal GMK eller et 100% ejet datterselskab være berettiget til fortsat at drive geocentret på vilkårene beskrevet i drifts- og brugsaftalen. Med køberetten sikres, at staten kan overtage bygningerne mv. uden at skulle købe af f. eks. et konkursbo.
- Ved opsigelse af aftalen vil Skov- og Naturstyrelsen være berettiget til at kræve bygninger mv. overdraget vederlagsfrit. Men såfremt staten i år 11-25 efter etableringen af centeret vilkårligt kunne opsige aftalen vil flere af tilskudsgiverne ikke yde tilskud, og hele det økonomiske grundlag for centeret ville falde.
Derfor fastsættes det i drifts- og brugsaftalen, at den er uopsigelig i de første 10 år efter geocenterets åbning, svarende til den periode Møns Kommune via sin ubegrænsede underskudsgaranti indestår for centerets drift og økonomi. Staten kan opsige aftalen – dog betinget af at ministeriet i indtil 25 år regnet fra åbningen af geocenteret – viderefører opgaven med formidling af naturoplevelser på og omkring Møns Klint i et omfang svarende til det i drifts- og brugsaftalen gældende, dog kun så længe driften er forretningsmæssig forsvarlig. Statens forpligtelse gælder ikke driften af butik/forretning og restauration, men alene formidlingen af naturoplevelserne.
- Staten kan naturligvis på et hvilket som helst tidspunkt i anlægs- og driftsfasen (år 1-25) ophæve drifts- og brugsaftalen i tilfælde af misligholdelse og i den forbindelse ligeledes kræve bygninger mv. overdraget vederlagsfrit.

Under hensyn til den særlige karakter af de ydelser, som centeret vil give til offentligheden, er det Miljøministeriets vurdering, at tilskuddene fra stat, amt, kommune og det fælleskommunale samarbejde til etablering af centeret ikke vil indebære overtrædelse af EF-traktatens artikel 87, stk. 1. om statsstøtte. Tilskuddene er anmeldt for Kommissionen, og en skriftlig udtalelse forventes ultimo august 2005.

Miljøministeriets indgåelse af aftalen med GMK og ydelse af tilsagn om tilskud er betinget af de bevilgende myndigheders godkendelse.

Kammeradvokaten har forestået forhandlingerne om drifts- og brugsaftalen, de nødvendige ændringer i fundatsen for fonden (GMK) samt bidraget til anmeldelse af den offentlige støtte for Kommissionen.

Dispositionerne kan specificeres således på under - og standardkonti i 2005:

§ 23.52.01. Naturforvaltning m.v. (<i>Driftsbev.</i>)	
10. Naturforvaltningsprojekter	
Udgift	15.000.000 kr.
55. Investeringstilskud	15.000.000 kr.

- c. Sagen forelægges for Finansudvalget med anmodning om tilslutning til, at knap 3 ha af statens arealer ved Møns Klint vederlagsfrit stilles til rådighed for GMK med henblik på opførelse og drift af et geocenter, og at der ydes et tilskud til etableringen af centeret på 15,0 mio. kr.

- e. Under henvisning til ovenstående anmodes om tilslutning til, at Fonden GeocenterMønsKlint opfører et geocenter på statens arealer ved Møns Klint, og at Miljøministeriet i den forbindelse af naturforvaltningsmidlerne yder et tilskud på 15,0 mio. kr. Dispositionen sker inden for rammen af den på finansloven for 2005 givne bevilling under § 23.52.01. Naturforvaltning m.v. (*Driftsbev.*)
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

Connie Hedegaard

/Kjeld Jensen